

Studieplan Mastergrad i ledelse og menighetsutvikling

- et studieprogram i innenfor fagområdet praktisk teologi

Denne mastergraden er et disiplinrettet studieprogram innenfor fagområdet praktisk teologi. Praktisk teologi er et bredt fagfelt, på dette mastergradsstudiet vil ledelse og menighetsutvikling være fokusområder. Mastergraden har tre fordypningsområder.

- Menighetsutvikling og menighetsledelse
- Spiritualitet i et menighetsperspektiv
- Forkynnelse og formidling i et menighetsperspektiv

Innenfor disse hovedområdene ønsker Ansgar Teologiske Høgskole sammen med to samarbeidspartnere å tilby en utdanning som utrunder, utvikler og istandsetter menighetsledere for vår tid. Utdanningen skal være relevant og ta opp de utfordringer menighetsledere og pastorer står overfor i møte med mennesker og kulturer. Utdanningen legger vekt på bibeltekstenes sentrale plass og skal utvikle studentenes kunnskap og ferdigheter både som fortolkere og formidlere av tekstenes budskap. Master i praktisk teologi skal ha fokus på organisatoriske og strukturelle sider ved menighetsutvikling, på menighetsfellesskapets betydning for indre og ytre vekst, samt på det å være leder i en menighet, herunder lederens integritet og spiritualitet.

Opptakskrav

Studenter som oppfyller følgende 3 kriterier kan få opptak på masterstudiet.

1. Bachelor i teologi eller likende med minimum 80 studiepoeng i emnegruppen kristendomskunnskap, teologi, RLE eller tilsvarende.
2. Minst 20 av disse studiepoengene må være på 200-nivå.
3. Minimum 10 studiepoeng praksis eller tilsvarende

Se for øvrig Forskrift for opptak, studier og eksamen ved Ansgar Teologiske Høgskole.

Søkere som ikke har 10 studiepoeng praksis kan etter søknad få opptak på bakgrunn av yrkespraksis eller annen relevant praksis. Søknader om godkjenning av alternativ praksis skal behandles av Studienemnda ved ATH.

Alternativ praksis kan være

Ett av følgende krav:

- Minst ett års yrkespraksis innen kirke, menighet og organisasjonsliv.
- Minst et års yrkeserfaring med lederansvar.
- Minst to års frivillig arbeid og lederansvar innen kirke og menighetsliv

Læringsutbytte

Etter gjennomført mastegrad skal kandidaten ha følgende kunnskap:

- Grundig kjennskap til og refleksjon over troens uttrykksformer i et menighetsutviklende perspektiv
- Inngående kunnskap om hvordan en utvikler, implementerer og evaluerer strategi og visjonsarbeid i ledelse av menighet eller forsamling
- Inngående kjennskap om hvordan en planlegger og gjennomfører endringsprosesser i en menighetskontekst
- Grundig kjennskap til prosjektledelse i endringsprosesser og målstyrt menighetsutvikling
- Inngående kjennskap til bruk av hermeneutikk og eksegetisk metode i forståelse av bibelske tekster i et menighetsutviklende perspektiv
- Inngående kjennskap til hvordan en utvikler, implementerer og evaluerer strategi og visjonsarbeid i ledelsen av menighet eller forsamling

Videre skal kandidaten ha utviklet følgende ferdigheter:

- Evne til kritisk analyse av hvordan lede mennesker og prosesser mot vedtatte målsetninger
- Evne til å reflektere over relevante metoder for å bygge, lede og utvikle misjonale menigheter i vår tid
- Evne til kritisk anvendelse av metoder i leder- og medarbeiderutvikling
- Kunne kritisk reflektere over praksis og metode for utvikling av forskjellige uttrykksformer av spiritualitet
- Kunne konstruktivt beskrive hvordan en utvikler en menighets eller forsamlings spiritualitets- og samværsformer
- Evne til å analysere og utvikle egen spiritualitet og integritet som leder og forbilde.
- Kunne kritisk bedømme og anvende endringsforkynnelse i forhold til vedtatte målsetninger
- Kunne kritisk bedømme og anvende ulike kommunikasjonsformer som ledd i ledelse og utvikling av menighet eller organisasjon

Kandidaten skal ha utviklet følgende generell kompetanse:

- Å vise god fag-, yrkes- og forskningsetisk refleksjon knyttet til egen og andres leder- og fagkompetanse
- Å kunne analysere, anvende og formidle faglig og metodisk kunnskap innenfor ledelse og menighetsutvikling
- Kreativt å kunne bidra til nytenking og innovasjon ved å anvende ervervet kunnskap i møte med kirkens utfordringer i vår tid

De to samarbeidspartnerne er [Høgskolen for Ledelse og Teologi](#), og [Örebro Teologiska Högskola](#) i Örebro, Sverige. Samarbeidet grunner seg på et felles, aktuelt behov for utdanning av kompetente pastorer og menighetsledere innen kirke og menighet, organisasjoner og forsamlinger i Norden. Sammen med Ansgar Teologiske Høgskole representerer de samarbeidende institusjoner mange trossamfunn og organisasjoner på eiersiden og enda større deler av det kirkelige arbeidsmarked i Norge og Sverige på kontaktsiden. Samarbeidet utvider grunnlaget for studentrekruttering, og gir nye muligheter for å utvide og fordype fag- og

kompetansemiljøene for forskning og formidling innen fagfeltet praktisk teologi. Master i ledelse og menighetsutvikling er akkreditert av NOKUT. Ansgar Teologiske Høgskole har den formelle akkrediteringen og er ansvarlig for studie- og utdanningskvaliteten på hele studiet. Det er Ansgar Teologiske Høgskole som står for opptak, undervisning, eksamensavvikling og utskrivning av vitnemål og diploma supplement.

Master i ledelse og menighetsutvikling er et disiplinrettet studieprogram i praktisk teologi på 120 studiepoeng. Den består av 6 obligatoriske emner (a 10 studiepoeng) og en masteroppgave på 30 eller 60 studiepoeng.

Kandidater som velger 30 studiepoengs masteroppgave kan ta 30 selvvalgte studiepoeng fra programmets valgfrie emne, eller gjennom studentutveksling med andre institusjoner.

Obligatoriske emner Emnegruppe MAL500(*emnene skal linkes til de respektive fagplanene*)

- Menighetsutvikling og den misjonale menighet (10 st)
- Ledelse, lederutvikling og etikk (10 st)
- Den hellige ånd, spiritualitet og menighetsutvikling (10 st)
- Bibelforståelse og formidling i et menighetsutviklende perspektiv (10 st)
- Endringsledelse og endringsprosesser i menighet (10 st)
- Vitenskapsteori og metode (10 st)

Valgfire emner Emnegruppe MAL520(*emnene skal linkes til de respektive fagplanene*)

- Endringsforkynnelse (transformativ forkynnelse) (10 st)
- Gudstjeneste, liturgikk og møtedesign (10 st)
- Menighetsplantning med praktisk orientering (10 st)
- Ledelse av barn og unge (10 st)
- Relasjonell ledelse, omsorg og sjelesorg i menighetsutvikling (10 st)
- Kristent lederskap i en tverrkulturell kontekst (10 st)

Masteravhandling

Mastergradsavhandlingen skal ha et omfang på enten 30 studiepoeng eller 60 studiepoeng. Studentene kan selv velge hvor stor oppgave de vil skrive. Med en avhandling på 30 poeng gis det rom for en større faglig bredde i mastergraden. En avhandling på 60 poeng gir studenten bedre mulighet for faglig fordypning og for mer trening i selvstendig vitenskapelig arbeid.

Dersom studenten velger en avhandling på 30 studiepoeng, forutsetter dette en arbeidsinnsats på 750 – 900 arbeidstimer. En avhandling på 30 studiepoeng skal også ha et omfang på 20.000 til 30.000 ord. Dersom studenten velger en avhandling på 60 studiepoeng, forutsetter dette en 1500-1800 arbeidstimer. En avhandling på 60 studiepoeng skal også ha et omfang på 40.000 til 50.000 ord. Studenter vil i arbeidet med masteravhandling bli knyttet opp til en fast veileder, og det tegnes en kontrakt mellom student, veileder og ATH.

Ytterligere informasjon om avhandlingen finnes i Ansgarskolens Kvalitetssikringssystem KSS 2.3.1, 2.3.2 og 2.3.3

Forskningsbasert undervisning

Ansgar teologiske høyskole og samarbeidspartnerne representerer et bredt fag og forskningsmiljø innenfor ulike teologisk disipliner, også innefor menighetsledelse og utvikling. Undervisning på studieprogrammet vil være basert på forskning, både på foreleseren egen forskning og forskning hentet fra andre fagmiljøer.

Internasjonal utveksling

Studiemuligheter i USA

Ansgar Teologiske Høgskole har institusjonsavtaler med to universiteter i USA. Union University i Jackson, Tennessee og North Park University i Chicago, Illinois. [North Park University](#) har et teologisk seminar som gir mastergradsutdanning i ulike teologiske elementer, en *Master of Divinity* (som leder frem til ordinasjon som pastor) og en Doctor of Ministry in Preaching. De tilbyr relevante studier (emner og kurs) for studenter ved master i ledelse og menighetsutvikling. Studentene kan gjøre seg bruk av utvekslingsavtalen med North Park University. [Union University](#) har en *School of Theology and Missions* hvor det tilbys relevante kurs innen Theology and Christian Ministry.

Erasmusutveksling

Ansgar Teologiske Høgskole har inngått avtaler innen Erasmussamarbeidet med Evangelische Theologische Faculteit, Leuven, Belgia. De har flere masterstudier og Ph.D-program i ulike teologiske fagfelt, inkludert Praktisk teologi. De tilbyr et masterprogram i Church and Pastoral ministries som er svært relevant for studenter på studieprogrammet i ledelse og menighetsutvikling

Mer informasjon om studiemuligheter i utlandet og relevante emner og kurs finnes på ATHs nettsider.

Yrkesmuligheter og videre studier

Master i ledelse og menighetsutvikling er utdanning for den som er eller skal bli pastor i en forsamling i nordiske trossamfunn eller kristne organisasjoner.

Studieprogrammet i praktisk teologi er en lederutdanning for både kirke og menighetsliv, men den vil også gi relevant kompetanse for organisasjonslivet og samfunnet for øvrig.

Det vil være en relevant etter / videreutdanning for den som er eller skal bli leder.

Det vil kvalifisere til ulike stillinger som f. eks pastor / menighetsleder / menighetskonsulent / bibelskolelærer.

Fullført master med avhandling vil gi mulighet til å søke opptak i forsknings- og doktorgradsprogrammer (ph.d.-studier).

Organisering av studiet

Studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling er tenkt både som en utdanningsvei for ledere og som en etter / videreutdanning for den som er i jobb eller virke. Det organiseres slik at det er mulig å studere både på full tid og deltid. Undervisningen vil bestå av konsentrerte intensivuker etter en nærmere angitt plan. Studenter vil bli tatt opp på programmet i faste kull som vil følge hverandre gjennom studiet. De vil møte hverandre til intensiv undervisning og etter hvert også

i veiledningsseminar i forbindelse med masteroppgaven. Det vil legge grunnlag for et godt både sosialt og interaktivt læringsmiljø.

Stuedsteder

Siden studiet er et samarbeid mellom, Ansgar Teologisk Høgskole, Høgskolen for Ledelse og Teologi, og Örebro Teologiske Högskola, vil også undervisningen foregå på ulike steder, etter en nærmere angitt plan.

Tidsplan

Det vil være regelmessig opptak til studieprogrammet og både obligatoriske og valgfrie kurs blir tilbydd i en fast syklus. Dersom ikke studenttilgangen er tilstrekkelig kan kurs i en syklus bli avlyst. I følge de nasjonale retningslinjene i kvalifikasjonsrammeverket er forventet arbeidskrav til et 60 poengs studie mellom 1500 og 1800 arbeidstimer, noe som betyr at et emne på 10 studiepoeng har et forventet krav på 250 – 300 arbeidstimer.

Undervisnings og arbeidsformer (alle emnene har hyperlik hit)

Til hvert emne vil det da være et arbeidskrav på 250 – 300 arbeidstimer. Det kan deles opp i følgende enheter

- Undervisning – ca. 40 timer. En intensiv undervisningsuke, inkludert 2-3 kvelds sesjoner
- Forarbeid/ portprøve. Til de fleste kursene kreves det at studenten gjør en faglig forberedelse, det kan være en bokrapport, et refleksjonsnotat eller annet faglig arbeid. Dette vil i gjennomsnitt telle 20 timer.
- Selvstendig arbeid med pensum – det er ca. 800 sider pensum til hvert emne. Hvor mye tid den enkelte student bruker på selve lesningen vil nok variere, men lesning og bearbeiding av pensum er beregnet til ca 85 arbeidstimer
- Faglig samarbeid med andre studenter – også dette vil variere noe, men det er en klar forventning til studentene at de organiserer og bruker noe tid på grupper/ kollokvier. Dette er beregnet til 30 timer.
- Arbeid etter undervisning, eksamensforberedelse og eksamen vil også variere. Det er krevende både med oppgaveinnleveringer og hjemmeeksamen. Ved skriftlige eksamener teller også tidsbruken på repetisjon av pensum og forelesningsnotater. Dette arbeidet er forventet å utgjøre ca. 80 timer. Til sammen utgjør dette 260 timers arbeidsinnsats pr. 10 poengs emne.

Eksamensformer

NMPT vil benytte ulike eksamensformer og fagplanen for det enkelte emne vil spesifisere dette nærmere

Følgende eksamensformer vil bli benyttet:

- Emneoppgave – et essay på 5000 ord (+/- 10 %), oppgavetekst gis/ godkjennes av faglærer. Studenten har rett/ plikt til en veiledningssamtale.
- Skriftlig eksamen – 4 timers skoleeksamen (eksamen kan arrangeres flere steder samtidig)
- Hjemmeeksamen – Oppgave gis av faglærer via it's learning, studentene får 10 dager på å besvare oppgaven. Kan bestå av en stor eller to-tre mindre oppgaver.

Til alle disse eksamener benyttes gradert karakterskala A-F. I tillegg benyttes følgende evalueringsformer i kombinasjon med eksamen:

- Skriftlig emneprøve, 90 minutter, vurderes til bestått/ ikke bestått.
- Refleksjonsnotat fra egen praksis eller observasjonsbesøk - portprøve som må være levert før studenten går opp til eksamen, vurderes til bestått/ ikke bestått.
- Bokrapport fra pensum - portprøve som må være levert før studenten går opp til eksamen, vurderes til bestått/ ikke bestått.
- Hjemmeoppgave, gis i it's learning med svarfrist på 6 /8 timer, vurderes til bestått/ ikke bestått.

Karakterer

Det brukes graderte karakterer etter følgende generelle skala

A - fremragende

Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.

B - meget god

Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.

C - god

Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.

D - nokså god

En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.

E - tilstrekkelig

Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.

F - ikke bestått

Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimum.

Mer utfyllende beskrivelser av vurderingskriteriene for masternivå finnes på ATHs nettsider

The banner features a woman on the left with a diagram of interconnected circles labeled 'MENIGHET', 'ENDRING', 'LEDELSE', 'KULTUR', and 'ÅRETNING'. Text on the left includes 'Master i LEDELSE OG MENIGHETSUTVIKLING' and 'NYTT!' in a blue circle. Below it says '- et studieprogram i praktisk teologi' and 'Les mer her!'. On the right, it says 'Et Nordisk samarbeid mellom...' and lists 'Ansvar Teologiske Høgskole' (with the tagline '- opp av skole!') and 'Høgskolen for Ledelse og Teologi'. The OREBRO TEOLOGISKA HOGSKOLA logo is also present.

Menighetsutvikling og den misjonale menighet

Studiepoeng	10
Kode	MAL511
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Dosent Lars Råmunddal
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL511 Menighetsutvikling og den misjonale menighet utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL500. Emnet er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Inngående kjennskap til praktisk teologi som fagområde og kunne forstå dets oppgave og relevans med tanke på studiet av menigheter og dets lederskap
- Kunne forstå forskjellige tradisjoners syn på kirkens natur og den ekklesiologiske selvforståelse i en lavkirkelig og frikirkelig kontekst
- Kunne forstå kirkens oppgaver og plass som misjonale menighet i en sen-modernistisk tid med særlig vekt på menighetsutvikling som praktisk-teologisk fag.
- Kunne forstå forholdet mellom ekklesiologisk normativ tenkning og bruk av atferdsvitenskapelige teorier og metoder i menighetsutvikling
- Kunne identifisere forskjellige vekstfaktorer i menighetsutvikling, forstå disse hver for seg og drøfte hvordan de samvirker i vekstprosesser.

Ferdighetsmål

- Kunne redegjøre for teologi og praksis i forskjellige ekklesiologiske tradisjoner
- Kunne analysere den ekklesiologiske kontekst og planlegge menighetsutvikling i møte med nye utfordringer
- Kunne reflektere misjonalt og planlegge menighetsutvikling både ut fra en normativ ekklesiologisk tenkning og dagens behov og utfordringer.
- Kunne anvende ekklesiologisk kunnskap i en handlingsrettet praksis rettet mot menneskers behov og lengsel

Generell kompetanse

- Kunne vise respekt for ekklesiologiske tradisjoner uten å være begrenset av disse
- Kunne forplikte seg på og arbeide for å virkeliggjøre den lokale ekklesiologiske målsetting

- Kunne identifisere mulige konsekvensene av strategiske valg som gjennomføres
- Kunne anvende kunnskap om ulike modeller for menighetsutvikling til å styrke menigheten som et misjonalt og utadrettet fellesskap i et senmoderne samfunn.

Kursbeskrivelse

Menighetsutvikling handler om "et målrettet arbeid for å sette menigheten i bedre stand til å være det den er kalt til å være, og gjøre det den er kalt til å gjøre." (H. Hegstad, HPT 1/2003:6). Menighetsutvikling kan også defineres som det fagfelt innenfor praktisk teologi som på teologisk og empirisk grunnlag beskriver og drøfter menighetens hensikt og funksjonalitet. Empirisk sett gjør faget seg bruk av samfunnsvitenskapelige metoder og vurderinger. Innenfor teologien er det ikke minst ekklesiologiske perspektiver hentet både fra bibelvitenskapen, kirkehistorien og den systematiske teologi som nyttiggjøres.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og gruppesamtaler. To eller tre ettermiddags- kveldsamlinger.

Studentene skal ved undervisningens begynnelse innlevere to bokrapporter etter nærmer oppgitt mal.

Eksamens og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 5000 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- bokrapporter skal være innlevert og godkjent

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum: (ca 900 sider)

- Engelsen, T. 2004: "Den misjonale kirke og utfordringen fra kirken i sør", i: Engelsen, T. og K.O. Sannes (red.): *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*, bind 3 i Ekklesiologi-prosjektet ved Det teologiske Menighetsfakultet, Tapir Akademisk Forlag: Trondheim, (side 69-92)
- Guder, D.L. 1998: *Missional Church. A Vision for the Sending of the Church in North America*. Grand Rapids, Mi.: Eerdmans, (290 sider)

- Hegstad, H. 2002: "Ekklesiologi mellom teori og praksis", i: J-O. Henriksen, G. Heiene og S.O. Thorbjørnsen (red.), *Teologi for kirken. Festskrift til professor dr. theol. Torleif Austad på 65-årsdagen*, Oslo: Verbum, (s. 171-180)
- Hegstad, H. 2003: "Hva er menighetsutvikling og hvorfor behøves det?" i: *Halvårsskrift for praktisk teologi*. 20 (1), (s. 4-9)
- Hegstad, H. 2007a: "Menighetsutvikling på amerikansk", i: *Halvårsskrift for praktisk teologi*, 24 (2), (s. 14-23)
- Jenssen, J.I., Råmunddal, L., Barbosa da Silva, A. 2013 (under utgivelse): *Perspektiver på menighetsutvikling og endringsledelse*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Et utvalg på ca 250 sider)
- Jørgensen, K. 2004: "Trenger kirken omvendelse? På veg mot en misjonal ekklesiologi", i: Engelsviken, T. og K.O. Sannes (red.): *Hva vil det si å være kirke? Kirkens vesen og oppdrag*, bind 3 i Ekklesiologi-prosjektet ved Det teologiske Menighetsfakultet, Tapir Akademisk Forlag: Trondheim, (side 51-68)
- Rasmussen, R. 2004: *Misjonerende menighet. Lokal menighetsutvikling i en global kirke*, Oslo: Verbum Forlag
- Råmunddal, L. 2011: *Konsept og endring. En studie av hvordan lokale ekklesiologier formes*, KIFO Perspektiv/Church Research Perspectives, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, (285 sider)
- Råmunddal, L. 2012: "Er menighetsutvikling 'naturlig'? En kritisk drøfting av Christian A. Schwarz' biotiske kirkevekstparadigme", i: *Menighetsutvikling i folkekirken*, Oslo /IKO-Forlaget AS, (20 sider),

Støttelitteratur:

- Gibbs, E. 2000: *Church next. Quantum changes in how we do ministry*. Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press
- Hanssen, O.C. 2007: *Et godt tre bærer god frukt. Visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheter*. Oslo: Luther
- Schwarz, C.A. 2007: *Fargelegg din verden med Naturlig menighetsutvikling. Å erfare alt det Gud har skapt deg til å være*. Evenskjer: K-vekst
- Van Engen, C. 1991: *God's Missionary People. Rethinking the Purpose of the Local Church*, Grand Rapid, Michigan: Baker Book House
- Warren, R. 1995: *The purpose-driven church. Growth without compromising your message & mission*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan.

Ledelse, lederutvikling og etikk

Studiepoeng	10
Kode	MAL512
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Professor Jan Inge Jensen
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL512 Ledelse, lederutvikling og etikk utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL500 Emnet er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Kunne ulike teorier om ledelse og organisering med relevans for menighet
- Kunne teorier og kjenne metoder for lederutvikling
- Kunne teologiske og etiske perspektiver på ledelse og lederutvikling, herunder forståelse for etiske dyder

Ferdighetsmål

- Kunne redegjøre for og drøfte sentrale problemstillinger knyttet til organisering og ledelse i ulike kontekster
- Kunne demonstrerte teologisk og etisk refleksjon over lederrollen
- Kunne utforme lederutviklingsprogram i egen organisasjon
- Kunne drøfte hvordan ulike organisasjonsdesign påvirker menighetens arbeid
- Kunne utforme plan for egen læring og gjennomføre coaching-samtaler

Generell kompetanse

- Kunne utvise god forståelse for hvordan ulike former for ledelse og organisering påvirker organisatorisk atferd
- Kunne dokumentere god yrkesetisk refleksjon som leder og utvise respekt for medmennesker
- Kunne reflektere over egen praksis
- Kunne utvikle sin integritet som leder, og som forbilde

Kursbeskrivelse

I dette emnet tas det sikte på å gi studentene innsikt i teorier og metoder i ledelse og lederutvikling slik at de settes i stand til å drøfte sentrale problemstillinger

knyttet til ledelse og lederutfordringer, til å reflektere over egen og andres ledelse og til å kunne utforme og gjennomføre utviklingsprogrammer for ledere i egen menighetsorganisasjon. Dessuten skal studentene utvikle forståelse og evne til etisk refleksjon rundt egen og andres lederskap og kunne være i stand til å forstå når ledelse blir uetisk.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og gruppesamtaler

En eller to ettermiddags- kveldsamlinger

Studentene skal ved undervisningens begynnelse innlevere et refleksjonsnotat etter nærmer oppgitt mal.

Eksamens og evalueringsformer

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 5000 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- et refleksjonsnotat (a 2 sider) fra pensum (skal levers inn ved undervisningens oppstart, angis av faglærer)

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum (ca. 800 sider)

- Morten E Berg 2008: Ledelse, verktøy og virkemidler, 3. utgave. Universitetsforlaget. (s 9-282, antall sider 273)

Ledelse i et kristent etisk perspektiv: (sider 473)

- Banks, R. & Ledbetter, B. M., 2004: Reviewing Leadership: A Christian Evaluation of Current Approaches, Baker Academic. (120 sider)
- Clarke; Andrew D. 2008: A Pauline Theology of Church Leadership. Chapter 3 t.o.m. 7 (s. 42-189, 147 sider).
- Brunstad, Paul Otto. 2009: Klokt lederskap. Oslo: Gyldendal, ,(s.15 -49, 76 - 146, 177-214 141 sider)
- Clinton, Robert J. og Richard W. Clinton: "The life cycle of a leader" i Leaders on leadership wisdom, advice, and encouragement on the art of leading God's people/ redaktør George Barna. Ventura, Calif., U.S.A.: Regal Books, 1997(s. 149-182 33 sider)
- McClendon, James 2002: Et utvalg i Systematic Theology Vol 1. Ethics, Abingdon Press (s. 17-82 65 sider)

Lederutvikling (60 sider):

- Arnulf, Jan Ketil 2008: "Lederutvikling". Kapittel i fagboken: Kuvaas, Bård (red): [Lønnsomhet gjennom menneskelige ressurser](#). *Evidensbasert HRM*. Fagbokforlaget. (Ca 10 sider)
- Yukl, G.A., 2009: *Leadership in Organizations* 7.utg. Prentice Hall. Developing leadership skills Chapter 14 p. 423-453 (30 sider)
- Ely, Katherine; Boyce, Lisa A.; Nelson, Johnathan K.; Zaccaro, Stephen J.; Hernez-Broome, Gina; Whyman, Wynne (2010): Evaluating **leadership coaching**: A review and integrated framework. *The Leadership Quarterly*, vol. 21 (14 sider)
- [Solansky, Stephanie T.](#) 2010: The evaluation of two key leadership development program components: Leadership skills assessment and leadership mentoring. *The Leadership Quarterly* (6 sider)

Støttelitteratur:

- Yukl, G.A., 2009: *Leadership in Organizations* 7.utg. Prentice Hall. s. 1-131, 151-186, 262-292, 408 -523 (289 sider) (833 sider)
- Bass, Bernard M. og Paul Steidlmaier: Ethics, character and authentic transformational leadership behaviour i *The Leadership Quarterly: an international journal of political, social and behavioral science* 10, nr. 2 (1999), s. 181-218 (37 sider)
- Greenleaf, R.K. & Spears, L.C., 2002: *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness 25th Anniversary Edition* 25. utg., Paulist Press. (s. 21-61 40 sider)
- Land, Steven J. 1993: "Et utvalg" i *Pentecostal spirituality: a passion for the Kingdom*. Sheffield: Sheffield Academic Press, ,(s. 3-48, 117-180 108 sider)

Den Hellige Ånd, spiritualitet og menighetsutvikling

Studiepoeng	10
Kode	MAL513
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Dosent Lars Råmunddal
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL513 Den Hellige Ånd, spiritualitet og menighetsutvikling utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL500. Emnet er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Ha god kjennskap til nytestamentlig pneumatologi og hva forholdet mellom Ånden og kirken er - med særlig henblikk på Åndens gaver og tjenester
- Ha kjennskap til hovedretninger av pneumatologier og spiritualitetstradisjoner gjennom kirkens historie og kunne drøfte disse retningers betydning for menighetsutvikling i dag
- Kunne anvende innsikt i pneumatologi, ekklesiologi og spiritualitet i en kritisk evaluering av hvilke praksis-, ledelses- og organisasjonsformer som tjener Åndens liv og gjerning i kirken/menigheten og hvilke som ikke gjør det
- Ha kjennskap til egen kirkelig spiritualitetstradisjon og kunne identifisere og beskrive egen spiritualitetspraksis

Ferdighetsmål

- Kunne analysere og reflektere over Den hellige ånds gjerning og virkemåte relatert til kirkens historie og til menighetsutviklende tenkning og praksis i dag
- Kunne gjenkjenne og videreformidle bærende og sunne pneumatologier og spiritualitetstradisjoner for dagens og morgendagens kirke og kunne identifisere og korrigere pneumatologier og spiritualitetsformer som blir et sidespor i forhold til Bibelens budskap og sunn praksis
- Kunne analysere og reflektere over hvordan en menighet gjennom en hensiktsmessig organisering og ulike ledelsesformer kan tilrettelegge for menighetsutvikling og vekst ved utvikling og bruk av nådegaver

- Kunne begrunne og evaluere styrke og svakhet ved eget ståsted med tanke på spiritualitet i et lederskaps- og menighetsperspektiv

Generell kompetanse

- Kunne formidle hovedtrekk ved utviklingen av pneumatologier og spiritualitet i kirkehistorien og hvilken betydning dette har hatt for menighetsutvikling og kirkevekst
- Kunne forstå og formidle hvilken betydning ledelse og spiritualitet har for bruk og utvikling av Den hellige ånds gaver i menighetsbygging
- Kunne utvikle planer for menighetsledelse og -organisering som fremmer Åndens gaver og virke på en sunn og menighetsbyggende måte
- Kunne inspirere til spiritualitetsformer som fremmer personlig fordypning, kreativt lederskap og dynamisk menighetsutvikling gjennom Åndens gaver og virke

Kursbeskrivelse

Dette kurset handler om hvordan menighetsledere kan bidra til å fremme en dyp og bærekraftig spiritualitet i en menighet, ved personlig modellering, ved en teologisk forankret strategisk tenkning, ved karismatisk lederskap og ved å utvikle tjenlige strukturer og organisasjonsformer. Det vil bli undervist i hvordan forholdet mellom Den hellige ånd, menigheten og den enkelte troendes liv og tjeneste framstilles i Det nye testamentet og hvordan man opp gjennom kirkens historie har tolket dette forhold gjennom ulike pneumatologier og spiritualitetsformer. Emnet vil ha et spesielt fokus på spørsmålet om hvordan man i menighetsutviklende tenkning og praksis i dag skal kunne legge til rette for Åndens genuine og nyskapende gjerning i og gjennom kirken.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

I tillegg til forelesninger, vil kurset bestå samtale, case og grupper.

Studentene vil også bli bedt om å møte til kurset med et refleksjonsnotat som relaterer emnets tematikk til studentens egen menighet eller tjenestesammenheng. Notatet skal utarbeides på grunnlag av en oppgitt mal med aktuelle spørsmål, men det forutsettes ikke at studenten skal ha lest pensum før notatet utarbeides. Studenten kan etter gjennomgått kursuke og på basis av pensum skrive sin emneoppgave (se neste punkt) over utvalgt problematikk som har framkommet i notatet

Eksamens og evalueringsformer

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 5000 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- skriftlig emneprøve på 90 minutter med spørsmål fra pensum. Innlevert refleksjonsnotat (se punktet over) erstatter skriftlig emneprøve.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Cheesman, G.: "A History of Spiritual Formation in Evangelical Theological Education" i: *The Theological Educator*, January 2011. <http://thetheologicaleducator.net/2011/01/31> (10 sider)

Hahn, Celia Allison 2001: *Uncovering Your Church's Hidden Spirit*, Herndon: The Alban Institute, (s. 1-136: 136 sider)

Kärkkäinen, Veli-Matti (2002b): *Toward a Pneumatological Theology: Pentecostal and Ecumenical Perspectives on Ecclesiology, Soteriology, and Theology of Mission*. (Edited by Amos Yong) Lanham, Maryland: University Press of America, Inc. (Side 109-134 i «Part Two: Ecclesiology») (25 sider)

Long, Brad, Paul Stokes, Cindy Strickler (2009): *Growing the Church in the Power of the Holy Spirit: Seven Principles of Dynamic Cooperation*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House. (s.107-236: 129 sider)

McGrath, Alister E. (1999): *Christian Spirituality. An introduction*. Malden, Massachusetts: Blackwell. (s. 1-34; 82-109: 60 sider)

Reed, Angela H. 2011: *Quest for Spiritual Community: Reclaiming Spiritual Guidance for Contemporary Congregations*, New York: T&T Clark International (s. 43 -179: 136 sider)

Råmunddal, Lars 2013: "Menighetsutvikling og spiritualitet. Om utvikling av menighetsspiritualitet i lys av Urban Holmes spiritualitetstypologi og Miroslav Volfs ekklesiologi", i: *Festskrift i forbindelse med Ansgarskolens 100-års jubileum*, Vil bli utgitt på Portal Forlag (20 sider)

Van Gelder, Graig 2000: *The Essens of the Church: A Community Created by the Spirit*, Grand Rapid, Mich.: Baker Books (s. 101-184: 83 sider)

Volf, Miroslav 2002: "Community Formation as an Image of the Triune God: A Congregational Model of Church Order and Life", i: *Community Formation – In the Early Church and in the Church Today*, R. N. Longenecker, ed., Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, Inc. (s. 213-235: 25 sider)

Ware, Corinne 1995: *Discover your Spiritual Type. A Guide to Individual and Congregational Growth*, The Alban Institute (131 sider)

Annen relevant litteratur i utvalg:

Banks, Robert 1980 (eller senere utgaver): *Paul's Idea of Community. The Early House Churches in their Historical Setting*, Exeter/The Paternoster Press

Barr, William M. & Rena M. Yucom 1994: *The Church in the Movement of the Spirit*, Grand Rapids, Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.

Berger, T. og B.D. Spinks (eds.) 2009: *The Spirit in Worship – Worship in the Spirit*.
Collegeville, Minnesota: Liturgical Press

Carson, D. A. (1987): *Showing the Spirit: A Theological Exposition of 1 Corinthians 12–14*.
Grand Rapids, Michigan: Baker Book House Co.

Chan, Simon (1998): *Spiritual Theology: A Systematic Study of the Christian Life*. Downers Grove: InterVarsity Press

Dunn, J.D.G. (1998): *The Theology of Paul the Apostle*. (§ 16, §20, §21)

Dunn, James D. (1998): *The Christ and the Spirit, Vol 2 Pneumatology*. Grand Rapids, Michigan | Cambridge, UK: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.

Fee, Gordon D. (1994): *God's Empowering Presence: The Holy Spirit in the Letters of Paul*. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers, Inc.

Fee, G.D. (1996): *Paul, the Spirit, and the People of God*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic

Foster, Richard (2001): *Veier til glede*. Oslo: Luther Forlag

Friend, Howard E. jr. 1998: *Recovering the Sacred Center. Church Renewal From the Inside Out*, Valley Forge: Judson Press

Hagen, Ingunn, Olav Skjevesland, Jan Schumacher, Sverre Henning Smebye (redaktører) (1990): *Tjenestens kilder : en bok om pastoral spiritualitet*. Presteforeningens studiebibliotek nr. 32. Den norske kirkes presteforening

Halldorf, Peter (2003): *Drikk dypt av Ånden: Den Hellige Ånds nærvær og gaver i den kristnes personlige liv*. Oslo: Luther Forlag

Hinze, Bradford E. & D. Lyle Dabney 2001: *Advents of the Spirit. An Introduction to the Current Study of Pneumatology*, Milwaukee Wisconsin: Marquette University Press

Jensen, Jan Inge, Lars Råmunddal og Antonio Barbosa da Silva (2011): *Perspektiver på menighetsutvikling og endringsledelse*, (upublisert)

Johannesen, H. (2010): "Pastoral spiritualitet i endring" i: *Halvårsskrift for Praktisk Teologi*, 1-2010, s. 3-13 (10 sider)

Kärkkäinen, Veli-Matti (2002c): *An Introduction to Ecclesiology: Ecumenical, Historical & Global Perspectives*, Downers Grove: IVP Academic

Küng, Hans (1976): *The Church*. Garden City, New York: Image books/Doubleday & Company, Inc.

Land, Steven J. (2010): *Pentecostal Spirituality: A Passion for the Kingdom*. Cleveland: CPT Press

Laugerud, T. *Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid: Betenkning til kirkemøtet 1999* (10 sider) <http://kirken.no/?event=doLink&famID=6923>

Malm, M. (2003): *De stumme bildene. Om den livslange vandringen fra bilde til virkelighet*, Luther Forlag

McDonnell, Kilian (2003): *The Other Hand of God: The Holy Spirit as the Universal Touch and Goal*. Collegeville, Minnesota: «A Michael Glazier Book», Liturgical Press

Ma, W. og R. P. Menzies (eds.) 2004: *The Spirit and Spirituality. Essays in Honor of Russell P. Spittler*, London/New York: T & T Clark Internationa

Moltmann, Jürgen (1992): *The Spirit of Life: A Universal Affirmation*. Minneapolis, MN: Fortress Press

Moltmann, Jürgen (1993): *The Church in the Power of the Spirit*. Minneapolis, MN: Fortress Press

Moreland, J. P. (2007): *Kingdom Triangle: Recover the Christian Mind, Renovate the Soul, Restore the Spirit's Power*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House

Østnor, Lars (red) (1982): *Jeg tror på Den Hellige Ånd: vår lutherske kirke i møte med den karismatiske utfordring*. Oslo: Land og Kirke/Gyldendal Norsk Forlag

Pinnock, Clark H. (1996): *Flame of Love: A Theology of the Holy Spirit*. Downers Grove, Illinois: Inter-Varsity Press

Råmunddal, Lars (1997): *Skjulte ressurser. Elementer til en teologi om menighetens oppbygging, fornyelse og vekst*. Oslo: Rex Forlag

Råmunddal, Lars (2010): "Åndskamp" som teologiske problem og utfordring for kirken, i: *Halvårstidsskrift for praktisk teologi 2/2010*, Luther Forlag

Råmunddal, Lars (2011): *Konsept og endring. En studie av hvordan lokale ekklesiologier formes*, Tapir Akademisk Forlag/KIFO Perspektiv/Church Research Perspectives

Rogers Jr., Eugene F. (ed.) (2009): *The Holy Spirit: Classic and Contemporary Readings*. West Sussex, UK: Wiley-Blackwell

Rybarczyk, Edmund J. (2010): *The Spirit Unfettered: Protestant Views on the Holy Spirit*. Brewster, Massachusetts: Paraclete Press

Sawyer, M. James and Daniel B. Wallace (eds.) (2005): *Who's Afraid of the Holy Spirit?: An Investigation in to the Ministry of the Spirit of God Today*. Dallas, Texas: Biblical Studies Press.

Schwarz, Christian A. (1999): *Å erfare Gud – en trefoldig kunst: frigjørende kraft fra en treenig tro*. Evenskjær: K-vekst

Studebaker, John A. (2008): *The Lord Is the Spirit: The Authority of the Holy Spirit in Contemporary Theology and Church Practice (Evangelical Theological Society Monograph)*. Eugene, Oregon: Wipf & Stock.

Turner, Max (1996/1999): *The Holy Spirit and Spiritual Gifts – Then and Now*. Carlisle, Cumbria, UK: Paternoster Press.

Volf, M. 1998: *After our likeness. The church as the image of the Trinity*. Grand Rapids, Mich.: Eerdmans

Wagner, C.P. 1979: *Your spiritual gifts can help your church grow*. Ventura, Calif.: Regal

Ware, Corinne 1995: *Discover Your Spiritual Type. A Guide to Individual and Congregational Growth*, Herndon: The Alban Institute

Ware, Corinne 1997: *Connecting to God. Nurturing Spirituality through Small Groups*, Herndon: The Alban Institute

Welker, Michael (1994): *God the Spirit*. Minneapolis, MN: Augsburg Fortress Press

Wells, D.F. (1987): *God the Evangelist. How the Holy Spirit Works to Bring Men and Women to Faith*, Eerdmans Grand Rapids

Williams, Jane (ed.) (2011): *The Holy Spirit in the World Today*. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers, Inc.

Bibelforståelse og formidling i et menighetsutviklende perspektiv

Studiepoeng	10
Kode	MAL514
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Førstelektor Bjørn Øyvind Fjeld
Undervisningsspråk	Norsk /Svensk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL514 Bibelforståelse og formidling i et menighetsperspektiv utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAK500. Emnet er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Inngående kjennskap til hvordan det eksegetiske arbeidet med bibelske tekster som kilde kan anvendes som redskap også for å forstå og tolke samtiden
- Kunne redegjøre for ulike homiletiske teorier og metoder og kunne kritisk evaluere deres relevans både i forhold til den bibelske teksten, til ekklesiologien og til den aktuelle kommunikasjonssituasjonen
- Kunne analysere og kritisk reflektere over forholdet mellom teologiske tradisjoner, teksttolkning og forkynnelse i en menighetsutviklende sammenheng

Ferdighetsmål

- Kunne strategisk anvende et mangfold av kommunikasjonsformer for å formidle de bibelske tekstenes innhold
- Kunne selvstendig gjennomføre den homiletiske prosessen fra tekst til forkynnelse
- Kunne initiere og lede bibelsamtaler og studier som et redskap for å tolke kirke og samtid

Generell kompetanse

- Ha en reflektert forståelse av kirken som læringsmiljø og av forkynnelseens plass og funksjon i forhold til menigheters utvikling og ulike undervisningsmiljøer
- Ha evne til å kritisk evaluere sin rolle som forkynner og egen forkynnelse ut fra et teologisk, praktisk-teologisk og etisk perspektiv

- Ha en integrert holdning til de kommunikasjonsmessige forutsetninger som gjelder ved bruk av bibeltekster

Kursbeskrivelse

Kurset skal fordype tidligere eksegetisk kunnskap, slik at studenten blir i stand til å selvstendig anvende bibelske studier i forkynnelse og undervisning i menighetsutviklende sammenheng. Kurset gir inngående kjennskap til tolkningshistorie, prosessen fra eksegetiske studier til forkynnelse, samt hermeneutiske og homiletiske teorier. Eksegetiske øvelser, studer av prekenes og prekenøvelser kan inngå som den del av kurset.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og gruppesamtaler to eller tre ettermiddags- kveldsamlinger
Studentene skal ved kursets begynnelse lever inn et prekenutkast etter nærmere angitt mal

Eksamens og evalueringsformer

Hjemmeeksamen – Oppgave gis av faglærer via it's learning, studentene får 10 dager på å besvare oppgaven. Kan bestå av en stor eller to-tre mindre oppgaver. Rammer for besvarelser gis sammen med oppgavene.
Obligatorisk innlevering av prekenutkast må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen
Gradert karakter A-F

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum

- Allen, Ronald J. (2008) *Thinking Theologically: The Preacher as Theologian*. Fortress Press (s 1-90). ISBN: 978-0-8006-6232-5
- Greidanus, S. (1996). *The Modern Preacher and the Ancient Text: Interpreting and Preaching Biblical Literature*. Grand Rapids: Eerdmans. (s.1-228) ISBN: 0-8028-0360-1
- Lowry, Eugene L. (2000) *The Homiletical Plot: The Sermon As Narrative Art Form*. Westminster John Knox Press. (s. 1-138) ISBN: 978-0664222642
- Wilson, Paul Scott *Preaching and homiletical theory* Chalice Press (s. 1-177) ISBN: 9780827229815

Valgfri fordypning (200 sider) Velges i samråd med Kursets foreleser (e)

I fordypningen skal studenten fokuser på tekstarbeid eller tematisk arbeid som hver for seg kan utgjøre grunnlag for utarbeidelse av prekenener.

A. Att predika från Gamla Testamentet

- Achtemaier, E. (1989). *Preaching from the Old Testament*. Louisville: Westminster John Knox Press. ISBN: 0-664-25042-4.
- Achtemaier, E. (1998). *Preaching Hard Texts of the Old Testament*. Peabody: Hendrickson. ISBN: 1-56563-333-4.
- Greidanus, S. (1999) *Preaching Christ from the Old Testament: a Contemporary Hermeneutical Method*. Grand Rapids: Eerdmans. ISBN: 0-8028-4449-9

B. Att predika från Nya Testamentet

- Beasley-Murray, G R. (1996). *Preaching the Gospel from the Gospels*. Peabody: Hendrickson Publishers. ISBN: 1-56563-166-8.
- Buttrick, D. (2002). *Speaking Jesus. Homiletic Theology and the Sermon on the Mount*. Louisville: Westminster John Knox Press. ISBN: 0-664-22602-7.
- Green, Joel B m.fl. (ed). (2003) *Narrative Reading, narrative preaching: Reuniting New Testament Interpretation and Proclamation*. Grand Rapids: Baker. ISBN: 978-0801027215
- Kysar, Robert. (2002) *Preaching John*. Augsburg Fortress Publishers. ISBN: 0-8006-3226-5

C. Att förkunna försoningen

- Stevenson, Peter K., and Stephen I. Wright. (2005). *Preaching the Atonement*. London, New York: T&T Clark. ISBN 0567089991, 9780567089991.
- Green, Joel B., and Mark D. Baker. (2000). *Recovering the Scandal of the Cross: Atonement in New Testament & Contemporary Contexts*. Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press. ISBN: 0830815716.

- Kwamena Ekem, J.D. (2005). *New Testament Concepts of Atonement in an African Pluralistic Setting*. Acra: Son Life Press. ISBN: 9988-640-25-0.

D. Anden och ordet

- Archer, Kenneth J. A (2004) *Pentecostal Hermeneutic for the Twenty-First Century – Spirit, Scripture and Community*, (Journal of Pentecostal Theology Supplement Series 28), London.
- Arrington, French L. (1988) “Historical Perspectives on Pentecostal and Charismatic Hermeneutics” in Stanley Burgess (ed). *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements* Grand Rapids, 1988.
- Fee, G.D. (1991). *Gospel and Spirit. Issues in New Testament Hermeneutics*. Peabody: Hendrickson. ISBN: 0-943575-78-8.

E. Utmaningar för förkunnelsen

- Johnston, Graham. (2001). *Preaching to a Postmodern World*. Leicester: IVP. ISBN: 0-85111-490-3.
- Eidevall, Göran and Sven Hillert (2004) *Uppdrag att tolka: prästutbildning ur homiletiskt, hermeneutiskt och exegetiskt perspektiv*. Uppsala, 2004.
- Buttrick, David. (1987) *Homiletic Moves and Structures*. Augsburg Fortress Publishers. ISBN: 978-0800620967

Endringsledelse og endringsprosesser i menighet

Studiepoeng	10
Kode	MAL515
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Professor Jan Inge Jensen
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL 515 Endringsledelse og endringsprosesser utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL505. Emnet er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Kunne forstå hvordan organisasjonsendring skjer, og ha kjennskap til teorier og metoder for endring med hensyn til kommunikasjon, organisasjonsdesign, organisasjonskultur, ledelse, lederutvikling og kulturforståelse
- Ha forståelse for hvordan teorier og metoder for endring kan brukes i en menighetskontekst
- Ha kunnskap om hvordan endringsledelse har funnet sted i menigheter i Norden og andre steder
- Kunne redegjøre for sentrale teorier og metoder innenfor ledelse av endring i menigheter, herunder roller, lederstil, forskjellig slags ledelse, kommunikasjon, nettverksbygging, organisasjonsutvikling, kulturbygging og lederutvikling
- Ha god innsikt i hvordan en konfliktsyklus kan oppstå

Ferdighetsmål

- Kunne kritisk anvende teorier og metoder for endringsledelse kan brukes i ulike menigheter, basert på teologisk refleksjon
- Kunne analysere og utrede hvordan endringsledelse er benyttet i en eller flere casemenigheter
- Evne til å evaluere endringsledelse og endringsprosesser i et etisk perspektiv
- Evne til å analysere og bidra til å løse konflikter, og til å benytt ulike synspunkter på en konflikt i en endringsprosess

Generelle kompetanse

- Være en katalysator for å initiere og fremme nødvendig endring i en menighet
- Bruke og verdsette ulike synspunkter på endring og endringsretning uten å miste omforent endringsmål av syne
- Kunne lede endringsprosesser i kirke og menighetsarbeid

Kursbeskrivelse

I dette emnet skal det gis en bred innføring i teorier og metoder for endring av menighetsorganisasjoner. Emnet skal dessuten skape evne til å analysere menigheters behov for endring, de organisatoriske og ledelsesmessige forutsetninger for endring og hvilke tiltak som vil være viktig for å gjennomføre endring. Det legges i denne sammenheng vekt på å skape forståelse for og evne til å initiere og gjennomføre endringsprosesser basert på en solid adferdsteoretisk og teologisk basis.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og gruppesamtaler

En eller to ettermiddags- eller kveldssamlinger

Studentene skal ved undervisningens begynnelse lever inn en bokrapport etter nærmere angitt mal

Eksamens og evalueringsformer

Skriftlig skoleeksamen 4 timer.

Obligatorisk bokrapport må være bestått for at studentens skal kunne gå opp til eksamen.

Eksamen kan arrangeres på ulike steder til samme tid.

Gradet karakter A-F.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum (809 sider):

- Askeland, Harald (2003): *Kirken i samfunnet, samfunnet i kirken. Organisasjonssosiologiske perspektiver på menighetsutvikling og endring*. I Halvårsskrift for praktisk teologi. Luther Forlag, 16 sider
- Jenssen, J.I., Råmunddal, L. Barbosa da Silva, A. (under utgivelse): *Perspektiver på menighetsutvikling og endringsledelse*. Kristiansand, Høyskoleforlaget. (ca 350 sider)
- Yukl, Gary (2008): *Leadership in Organizations*. Kapittel 9: Charismatic and transformational leadership, kapittel 10: Leading change in organizations, kapittel 11: Ethical, servant, spiritual and authentic leadership. (ca. 100 sider) Upper saddle River, Boston, Pearson.
- Jacobsen, Dag Ingvar, J.O. (2004): *Organisasjonsendringer og endringsledelse*. Bergen fagbokforlaget (ca 300 sider)

- Conger, Jay A. (2000): *Effective change begins at the top*. I Beer, Michael og Nohria, Nitin (2000): *Braking the Code of Change*. Harvard Business School press. (13 sider)
- Carter, Judith Corbett (2009): *Transformational Leadership and Pastoral Leading Congregational Change*. *Pastoral Psychol* (2009) 58:261–271. (10 sider)
- Nelsson, Alan & Appell, Gene (2000): *How to Change Your Church (without killing it)*, W Publishing Group, 120 sider.

Støttelitteratur

- Hanssen, O.C. 2007: *Et godt tre bærer god frukt. Visjoner og strategier for utvikling og vekst i lokale menigheter*, Luther forlag, Oslo (141s)

Vitenskapsteori og metode

Studiepoeng	10
Kode	MAL516
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Reidar Salvesen
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL516 Vitenskapsteori og metode menighet utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL500. Emnet er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling¹

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Ha en grunnleggende forståelse for ulike former for vitenskapelig arbeid og hvordan en kan skaffe seg innsikt i ulike problemstillinger gjennom forskning
- Få god kjennskap til kvalitative undersøkelser herunder utvikling av erfarings- og feltbasert kunnskap og metoder for følgeforskning/aksjonsforskning
- Kjenne grunnleggende vitenskapsfilosofiske synspunkter og retninger innen dagens naturvitenskap, humaniora og samfunnsvitenskapen
- Kjenne ulike hermeneutiske metoder og teorier om sammensmelting av forståelseshorisonter
- Ha kunnskap om ulike typer av empiriske undersøkelser som eksempelvis kvantitative og kvalitative undersøkelser samt metodetriangulering.

Ferdighetsmål

- Kunne reflektere over etiske og teologiske problemstillinger med relevans for vitenskapelig forskning
- Kunne analysere og beskrive styrke og svakhet ved forskjellige forskningsparadigmer og forskningsmetoder
- Kunne drøfte andres undersøkelser kritisk og selv kunne formulere og gjennomføre forskningsprosjekter som er teoretisk og metodisk underbygget

Generell kompetanse

- Kunne reflektere systematisk teologisk over ulike vitenskapelige paradigmer
- Kunne identifisere og anvende forskjellige vitenskapelige metoder i eget arbeid

- Kunne formulere en forskningsplan for en masteravhandling og selv utvikle ferdigheter til å kunne gjennomføre et slikt arbeid under veiledning

Kursbeskrivelse

Emnet skal gi studentene innsikt i hvordan vitenskapelig arbeid gjennomføres og forståelse for grunnleggende vitenskapsteoretiske forhold knyttet til dette temaet. Videre skal emnet sette studentene i stand til å reflektere over metode og resultater i andres forskning og det skal gi dem tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre egne undersøkelser basert på kvalitative og kvantitative metoder og til å gjøre relevante koblinger mellom, innsamlede data, teori og presentasjon.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og diskusjoner
2-3 kveldssamlinger

Eksamens og evalueringsformer

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 3500 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum (ca. 850 sider)

- Swinton, John and Mowat, Harriet (2006) *Practical Theology and Qualitative Research Methods*. SCM Press. (260 sider)
- Jacobsen, Dag Ingvar (2005) *Hvordan å gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Kristiansand Høyskoleforlaget. Utvalgte deler med vekt på kvantitative metode. Ca. 220 s
- Halvorsen, Knut (2008): *Å forske på samfunnet. En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo, Cappelen Damm. Utvalgte deler med vekt på kvantitative metode (ca 150 sider).

- Da Silva, og Salvesen 2010: *Vitenskapsfilosofi. Et studiekompedium*. Ansgar Teologiske Høgskole, (ca. 120 utvalgte sider, OBS: A4 sider). (Heftet er gjort tilgjengelig på Its Learning som PDF-filer)

- Gadamer, Hans-Georg 2004/1989 (2. Ed.): *Truth and Method*, London/New York: Continuum, sidene 268-304 (ca. 36 sider). (Boken finnes oversatt til de fleste språk)

- Furseth og Everett 2012: *Masteroppgaven: hvordan begynne - og fullføre*, Oslo Universitets forlaget. 184 sider

Mastergradavhandling

Studiepoeng	30/60
Kode	MAL550 /MAL551
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Ikke avklart
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL 550 / 551 Mastergradsavhandling kan velges i enten 30 eller 60 studiepoeng. Et av emnene er et obligatorisk emne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Kandidater som velger 30 poengs oppgave må også ha 30 studiepoeng med valgfrie emner

Relevante dokumenter for mastergradsarbeidet

[2.3.4 Prosjektskisse for mastergarder](#)

[2.3.3 Godkjenning av tema for avhandling](#)

[2.3.2 Retningslinjer for masteravhandling](#)

Endringsforkynnelse (Transformativ forkynnelse)

Studiepoeng	10
Kode	MAL521
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Ikke avklart
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL521 Endringsforkynnelse utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL520
Emnet er et valgemne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Inngående kjennskap til endringsforkynnelse innebærer både for forkynner og tilhørere.
- Kunne kritisk begrunne kristen endringsforkynnelse ut fra Bibelen og den kristne tradisjon, herunder forholdet mellom Åndens gjerning og forkynnerens gaver og kompetanse..
- Kunne analysere og kritisk bedømme likheter, forskjeller og særpreg ved tidligere forkynnere og forkynnertradisjoners praktisering av endringsforkynnelse
- Kunne analysere og drøfte hva slags forkynnelse som skaper endring i en gitt kultur.

Ferdighetsmål

- Kunne analysere de praktiske og teoretiske kunnskapene om endringsforkynnelse og anvende disse i sin egen forkynnelse.
- Evne til å fornye forkynnertradisjoner gjennom teoretiske og metodiske refleksjoner
- Kunne anvende relevant kunnskap om den kulturelle konteksten der forkynnelsen praktiseres.
- Kunne gi en kritisk evaluering av forkynnelse ut fra bibelske, etiske og religionspsykologiske kriterier.

Generelle kompetanse

- Ha et begrunnet syn på endringsforkynnelsens basis i de bibelske tekster.
- Ha utviklet en moden, integrert og ydmyk holdning til forkynnertjenesten.

- Ha en grunnholdning av respekt overfor tilhørere og medarbeidere, anerkjenne deres selvstendighet og frie valg.
- Ha en integrert overbevisning om at forkynnelsen av Guds ord – ved Åndens hjelp - skaper forandring og fremgang for Guds rike

Kursbeskrivelse

Dette emne skal gi studentene fordypet innsikt i hvilken forkynnelse som skaper forandring i individer, menigheter og samfunn. Undervisningen tar sikte på å tydeliggjøre det dynamiske samspill som skjer i skjæringspunktet mellom Bibelordet, Åndens nærvær, en forsamling og en moden forkynner.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og samtaler
En eller to ettermiddags eller kveldssamlinger

Eksamens og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 5000 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- skriftlig 90 minutters emneprøve

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum: (ca. 800 sider)

- Andersen, Leif (2006): *Teksten og tiden. En midlertidig bok om forkyndelsen.* Bd 2. Lohse Fredericia s. 195-280.
- Austnaberg, Hans (2009): *Om betydningsfull forkynnelse og endringserfaringer i Austnaberg og Mæland* (red) *Grensesprengende*, Tapir, Trondheim s. 73-95.
- Chapell, Bryan (1992): *Using Illustrations to Preach with Power.* Zondervan Publishing House, Grand Rapids 190 sider.
- Day, David, Ashley, Jeff, Francis, Leslie J. (2005): *A reader on preaching. Making Connections.* Ashgate Pub. Ltd. London UK. s 113-150; 245-275.
- Hybels, B., Briscoe, S., Robinson, H.(1989) *Mastering Contemporary Preaching*, Portland, Multnomah Press 171 sider
- Pagitt, Doug(2005): *Preaching Re-imagined: the Role of the Sermon in Communities of Faith.* Grand Rapids 251 sider

- Tveitereid, Knut (2009): *I interaktivitetens navn. Forkynnelse i grensesnittet mellom evangeliet, kirken og kulturen i Austnaberg og Mæland* (red) *Grensesprengende*, Tapir, Trondheim s. 169-186.

Supplerende litteratur:

- Robbinson, H. & Larson, C. B. (2005): *The art and craft of biblical preaching*. Zondervan, s.. 23-114 (91 sider)
- Carson, D.A.(1984): *Biblical Interpretation and the Church. Text and Context*, Gran Rapids, Baker 225 sider.
- Halvorsen, P.B. (1989): *Katolske prekener*. Oslo, St.Olav Forlag 1989. 158 sider
- Howard, D.M. ed. (1977) (*Declare His Glory Among the Nations*. Downers Grove, InterVarsity Press, 257 sider.
- Jansen, J.J.(1912) *Forkyndelsen. Et livsspørsmål for kirke og folk*. Kristiania, H. Aschehoug & Co. ,239 sider.
- Larsen, D.L.(1989): *The Anatomy of Preaching. Identifying the Issues in Preaching Today*. Gran Rapids, Baker 193 sider..
- Larsen, D.L.(1992):*The Evangelism Mandate. Recovering the Centrality of Gospel Preaching*. Wheaton, Crossway Books, 226 sider.
- Larsen, D.L.(1998): *The Company of the Preachers, A History of Biblical Preaching from the Old Testament to the Morderen Era*, Gran Rapids, Kregal Publications, 857 sider.
- Nordhaug, H.(2000):...så mitt hus kan bli fullt. *En bok om prekenen*. Luther Forlag, Oslo, 242 sider.
- Robinson, H.W.(1980): *Biblical Preaching. The development and Delivery of Expository Preaching*. Gran Rapids, 208 sider.
- Stott, J.(1982): *The Art of Preaching in the Twentieth Century. Between Two Worlds*. Gran Rapids, Eerdmans , 335 pages (English edition: *Why I Believe in Preaching*)
- Stott, J.(1986) *The Cross of Christ*, Leicester, InterVarsity Press,, 351 sider.
- Sæbø, M., red. (1976): *Så sier Kirkens Herre. Med Det gamle testamente på prekestolen*.Oslo. Land og kirke, 227 sider

Gudstjeneste, liturgikk og møtedesign

Studiepoeng	10
Kode	MAL522
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Dosent Lars Råmunddal
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL522 Gudstjeneste, liturgikk og møtedesign utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL520. Emnet er et valgemne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Ha kunnskap om ulike typer av liturgi i kirkens historie, herunder tenkning, praksis og reformarbeid i de nordiske folkekirker
- Ha inngående kunnskap om ulike teologiske perspektiver på sentrale elementer som bønn, tilbedelse og lovsang, preken, dialog og bruken av de Åndens gaver
- Ha kunnskap om hvordan disse kan formes til en helhet i en kirke og i en husmenighet

Ferdighetsmål

- Ha utviklet evnen til å samarbeide og lytte til andre i kreative prosesser
- Ha demonstrert en tydelig praktisk teologisk refleksjon over utforming av gudstjenester og møter
- Kunne planlegge og gjennomføre en gudstjeneste eller møte i menighet og/eller husgruppe på en tydelig og trygg måte

Generell kompetanse

- Ha utviklet en tydelig etisk refleksjon over møte med ulike mennesker i en gudstjenestesammenheng
- Ha evne til å reflektere konstruktivt over egen praksis
- Kunne anvende liturgisk kunnskap om møter og gudstjenester til å lede et fornyelsesarbeid

Kursbeskrivelse

Emnet tar sikte på å gi en bred innføring i den kristne gudstjenestens historie og ulike tradisjoner, gudstjenestens innhold og teologi – samt gudstjenestens

utforming og funksjon. Spesielt vil det bli vektlagt å drøfte forholdet mellom faste liturgiske elementer i gudstjenesten og de mer spontane – bl.a. knyttet til bruk av Åndens gaver. I emnet vil det også bli vektlagt å drøfte vilkårene for god og funksjonell planlegging, utforming og gjennomføring av ulike gudstjenesteformer i ulike konfesjonelle og kirkelige kontekster.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og gruppesamtaler
Når studenten møter til undervisningsuke skal han/hun ha deltatt i 3 gudstjenester i ulike sammenhenger og skrevet et observasjonsnotat over gudstjenestens form og ledelse (ca. 1 side pr gudstjeneste). Observasjonsnotatene må være levert for å få anledning til å avlegge eksamen

Eksamens og evalueringsformer

Eksamen

Hjemmeeksamen – Oppgave gis av faglærer via it's learning, studentene får 10 dager på å besvare oppgaven. Kan bestå av en stor eller to - tre mindre oppgaver. Eksamen kan enten bestå av en essayoppgave på 5000 ord eller tre mindre essayoppgaver a 1500 ord.

Innlevering skal ha kildehenvisninger og litteraturliste

Obligatoriske observasjonsnotater må være godkjent for at kandidaten kan få avlegge eksamen

Gradert karakter A-F

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum: (ca 900 sider)

- Banks, R. (1990): *Going to Church in the First Century* (2. utg.) Seedsowers Christian Books Publishing, 46 sider.
- Berger, T., & Spinks, B. D. (2009): *The Spirit in Worship: Worship in the Spirit*. Pueblo Books. 3-58, s.115-178, 207-259, 285- 292, 167 sider.
- Cherry, C. M. (2010): *Worship Architect, The: A Blueprint for Designing Culturally Relevant and Biblically Faithful Services*. Baker Academic. 272 sider.
- Jones, C., SJ, E. Y., Wainwright, G., &Bradshaw, P. (1992): *The Study of Liturgy* (Revised.) Oxford University Press, USA. (s. 1-68, pluss selvvalgt fordykning ca. 120 sider*),187 sider.
- J.D. Johns and C.B. Johns (1992), 'Yielding to the Spirit: A Pentecostal Approach to Group BibleStudy', *Journal of Pentecostal Theology* 1 (1992): 109-134, 25 sider.
- Kimball, D., Crowder, D., & Morgenthaler, S. (2004). *Emerging Worship: Creating Worship Gatherings for New Generations*. Zondervan/YouthSpecialties. 115- 231, 116 sider.
- Wilson, L., & Moore, J. (2009). *Taking Flight With Creativity: Worship Design Teams That Work*. Abingdon Press 3-108,105 sider.

Supplerende litteratur

- F. M. Segler og R. Bradley (2006) *Christian Worship. Its Teology and Practice*, Nashville, Tennessee: B&H Publishing Group, ca 820 sider.

Menighetsplantning med praktisk orientering

Studiepoeng	10
Kode	MAL523
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Professor Jan Inge Jenssen
Undervisningsspråk	Norsk /svensk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL523 Menighetsplantning med praktisk orientering utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL520. Emnet er et valgemenne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Inngående kjennskap til den grunnleggende missiologiske sendelsesdimensjon i nytestamentlig ekklesiologi.
- Kritisk analyse av den betydning menighetsplantning har i NT, kirkehistorien og i vår tid både nasjonalt og globalt.
- Kjenne identifisere og analysere de åndelige og menneskelige utfordringer som knytter til menighetsplantning, spesielt den langsiktige dedikasjon til prosjektet som menighetsplantning forutsetter
- Ha inngående kjennskap til ett konkret menighetsplantingsprosjekt i lengdeperspektiv, forstått som minst fem år fra visjonen ble født.

Ferdighetsmål

- Kunne analysere og kritisk reflektere over av personlig og praktisk erfaring fra involvering i et menighetsplantingsprosjekt
- Kunne analysere og evaluere de kontekstuelle utfordringer som ulike kulturelle grupper gir for menighetsplantning i dagens samfunn
- Kunne anvende og evaluere sentrale teorier og metoder for entreprenørskap og valg av menighetsplantingsstrategi
- Evne til å analysere og håndtere de ulike faser i nyetableringsprosesser og mestre de utfordringer og endringsbehov som disse fasene medfører

Generell kompetanse

- Kunne anvende teologi, teori og metode i praktisk arbeid med menighetsplantning.
- Kunne sørge for tilstrekkelig kommunikasjonsmessig, administrativ og økonomisk kompetanse i lederskapet til å gi allmenn tillitt og troverdighet i oppstarts og innovasjonsprosesser

- Utvikle personlig modenhet og en bærekraftig spiritualitet for oppgaven
- Være i stand til å lede en utviklingsprosess med tilhørende strategi og gjennomføringskraft fra visjon til virkelighet

Kursbeskrivelse

Emnet skal gi studenten forståelse for betydningen av menighetsetablering (-planting) i NT og i vår tid. Studentene skal gjennom emnet utvikle tilstrekkelig forståelse for og kompetanse til å lede etableringen av en ny menighet.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og samtaler

En eller to ettermiddags eller kveldssamlinger

Før studentene møter til eksamen skal du ha gjennomført minst et besøk i en menighetsplanting eller nystartet forsamling. Studentene vil også bli bedt om å møte til kurset med et refleksjonsnotat som relaterer emnets tematikk til studentens besøk. Notatet skal utarbeides på grunnlag av en oppgitt mal med aktuelle spørsmål, men det forutsettes ikke at studenten skal ha lest pensum før notatet utarbeides.

Studenten kan etter gjennomgått kursuke og på basis av pensum skrive sin emneoppgave (se neste punkt) over utvalgt problematikk som har framkommet i notatet.

Eksamens og evalueringsformer

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 3500 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- Obligatorisk refleksjonsnotat må være godkjent og bestått

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum (ca. 800 sider)

- Arthur C. Brooks (2009) *Social Entrepreneurship: Modern Approach to Social Value Creation*. Prentiss Hall Professional 188 sider
- J. D. Payne (2009) *Discovering Church Planting: An Introduction to the Whats, Whys, and Hows of Global Church Planting* Paternoster utvalgte sider ca. 250 sider
- Ed Stetzer (2006) *Planting missional churches* Nashville Broadman and Holmann 384 sider.

- Susan Brown (2010) *Reaching new people through church planting* Anglican Theological Review, 92 no 1 Wint 2010, 111-116 5 sider
- Hansung Kim (2010) *Korean Church Planters' Perception on the Church Planting Education: A Study in Qualitative Approach*. Asia Journal of Theology, Apr2010, Vol. 24 Issue 1, p79-94, 16 sider
- Hibbert, Richard Yates *The Place of Church Planting in Mission: Towards a Theological Framework*. Evangelical Review of Theology, Oct2009, Vol. 33 Issue 4, 316-331, 16 sider

Ledelse av barn og unge

Studiepoeng	10
Kode	MAL524
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Høgskolelektor Øyvind Skjegstad
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL524 Ledelse av barn og unge utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL520. Emnet er et valgemne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- En teologisk forståelse av barn og unges plass i menighet og samfunn
- God kunnskap om faktorer som bidrar till modenhet i ungdoms trosutvikling
- Kjenne teorier om barn og ungdoms identitetsdannelse, sosialisering og utvikling i det sen-moderne samfunn
- Kjenne informasjonssamfunnet og den virtuelle virkelighet som tilbys barn og unge
- God kunnskap om modeller for ledelse av menighetens barn- og ungdomsarbeid og for å forstå barn og unges spiritualitet.
- Kjenne strategier for barne- og ungdomsarbeidets plass i menighetens helhetstenkning

Ferdighetsmål

- Evne til å lede den teologiske refleksjonen om menighetens arbeid med barn, ungdom og deres familier
- Kunne motivere og lede arbeidet med ledertrening, være leder for ledere blant barn og ungdom.
- Evne til å møte barn og unge med forståelse og innlevelse
- Evne til å hjelpe barn og unge til å utforme en livsstil og levemåte som er robust og bærekraftig.
- Kunne håndtere problemer knyttet til rus, seksualitet og lovovertridelser hos barn og unge i en menighets eller forsamlingskontekst
- Kunne forebygge og håndtere overgrepssproblematikk for barn og unge
- Kunne arbeide kontekstuellet med det bibelske budskapet og barn- og ungdomskulturen
- Kunne reflektere over og utvikle egen og andres rolle som kristen leder

Generell kompetanse

- Kunne vise respekt for andres forståelse, overbevisning og livserfaring
- Kunne begrunne og argumentere for et kristent verdigrunnlag i en pluralistisk kontekst
- Kunne se betydningen av barn og unges viktige plass for menighetens liv
- Kunne bekrefte det enkelte menneskes verdi ut fra alle menneskers likeverd
- Kunne lede barne- og ungdomsarbeid i forskjellige menighetskontekster
- Kunne formidle kristen tro og etikk på en pedagogisk måte

Kursbeskrivelse

Emne skal belyse barn og unges trosutvikling og plass i menighetsfellesskapet. Det skal ta gi relevant kunnskap om barn og unge til den som skal være leder. Emne skal sette ledere i stand til å lage og gjennomføre strategier for barne- og ungdomsarbeid, og for systematisk trosopplæring. Videre skal det gi ressurser til en teologisk og etisk refleksjon omkring forholdet mellom lederen og barnet/ ungdommen.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og gruppesamtaler

En eller to ettermiddags- eller kveldssamlinger

Studentene skal ved undervisningens begynnelse lever inn en bokrapport etter nærmere angitt mal

Eksamens og evalueringsformer

Skriftlig skoleeksamen 4 timer.

Eksamen kan arrangeres på ulike steder til samme tid.

Obligatorisk bokrapport må være bestått for at studentens skal kunne gå opp til eksamen.

Gradet karakter A-F

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum (ca. 900 sider)

- Ulstein og Andenes red. (2011) Veger i Vegløysa? Ungdom, identitet og livssynsdanning i det postmoderne Kyrkjefaglig Profil Volda, 180 sider.
- Austnaberg og Mæland red. (2009) Grensesprengende Forkynnelse for ungdom 15-18 år. Tapir Akademisk forlag Trondheim 275 sider ([her kan vi kanskje kutte ned noe](#))
- Ulstein red.(2004) Ungdom i Røsle 2 Faglege perspektiv og utfordringar Tapir Akademisk forlag Trondheim s.155-257, 265-290 125 sider.
- Miller & Staal (2004) Gjør ditt barnearbeid til ukens høydepunkt for barna Zondervan publishing Grand Rapids, Michigan 179 sider.

- Norheim, Bård Eirik Hallesby (2008), "Et utvalg" i: *Kan tru praktiserast?: teologi for kristent ungdomsarbeid* Trondheim: Tapir, 2008, 29-72, 43 sider

Supplerende litteratur

- Austnaberg; Hans: *Hvordan tenker ungdommene å nå dem som ikke tilhører et kristent fellesskap?*
- Brunstad; Paul Otto: *Det grensesprengende: Om grensers egenart og betydning I møte med dagens ungdomskultur* i Austnaberg, Hans og Mæland, Bård: *Grensesprengende*. Tapir Forlag, Trondheim 2009 s 49-72 og 99-114.
- Kleiven, Tormod (2007), "Sexualitet: hvordan være en veileder for unge mennesker?" i: *Ung telogi* 40, nr. 1 39-46, 7 sider
- Engedal, Leif Gunnar (2004), "Huden og sansene: menneskets seksualitet i spenningen mellom livsutfoldelse og ødeleggelse" i: *Ungdom i rørsle/* Jan Ove Ulstein red. Oslo: Tapir., 265-277 13 sider.
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen (2000), "Kap. 1,3,5-7, 9-19" i: *Barne- og ungdomspsykologi* 4. utg. Oslo: Gyldendal akademisk, (xx s)

Relasjonell ledelse, omsorg og sjelesorg i menighetsutvikling

Studiepoeng	10
Kode	MAL525
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Førstelektor Bjørn Øyvind Fjeld
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL525 Relasjonell ledelse, omsorg og sjelesorg i menighetsutvikling utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL520. Emnet er et valgemne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Ha innsikt i hva som spesifikt menes med relasjonell ledelse
- Ha inngående kjennskap til det teologiske fundamentet for ledelse av menneskelige relasjoner
- Ha inngående oversikt over ulike modeller for å utvikle menneskelige relasjoner gjennom tjenende og transformativ relasjonsledelse
- Ha god kunnskap om psykologiske og teologiske perspektiver på mentoring og sjelesorg
- Ha god innsikt i hvordan man kan integrere teologi og samfunnsfag for å utvikle omsorg og god dømmekraft

Ferdighetsmål

- Kunne ha oversikt over grunnleggende former for relasjonsledelse
- Kunne demonstrerte praktisk teologisk refleksjon knyttet til teamledelse og samarbeid
- Kunne gjennomføre sjelesorgs- og/eller mentorsamtaler
- Kunne demonstrere kritisk refleksjon knyttet til forsøk på å integrere samfunnsvitenskap og teologi.

Generell kompetanse

- Ha utviklet god etisk refleksjon over møte med ulike mennesker
- Ha utviklet en kombinasjon av både mot, omsorg og lyttende empati
- Ha evne til å utvikle menighetsarbeid som internt preges av omsorg og gode relasjoner
- Ha evne til å lede menigheter som preges av omsorg og engasjement for nærmiljø, samfunn og medmennesker

Kursbeskrivelse

Emnet skal gi studentene innsikt i hvordan begrepet relasjonell ledelse benyttes i teori og praksis. Emnet gir undervisning om betydningen av empati, omsorg og

samspill i lederskapsrelasjoner innen menighet og kristent arbeid, basert på teologisk og psykologisk innsikt og erfaring. Relasjonsledelse innebærer også lærdom knyttet til mentoring, veiledning og grenseoppgang mellom omsorg og sjelesorg.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og samtaler

En eller to ettermiddags- eller kveldssamlinger

Studentene skal før undervisningen begynner produsere to refleksjonsnotater innenfor emnets tematikk. Refleksjonsnotatene skal utarbeides etter en nærmere angitt mal.

Eksamens og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 5000 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- To obligatoriske refleksjonsnotater fra pensum hver på ca 1000 ord skal være godkjent og bestått.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum: (ca. 800 sider)

- Anderson, N. T., Zuehlke, T. E., (2000). *Christ-Centered Therapy* (1. utg.). Zondervan. s 9- 307, 298 sider.

Eller

- Montgomery, D. D. (2010). *Pastoral Counseling & Coaching: Compass Therapy In Churches*. lulu.com. ca. 200 sider

og

- Anderson, R. S. (1997). *The Soul of Ministry: Forming Leaders for God's People* (1. utg.). Westminster John Knox Press. s. 1- 223, 222 sider.
- Wright, W. (2009). *Relational Leadership (Revised Edition): A Biblical Model for Influence and Service* (2. utg.). Authentic Media ca. 206 sider
- Osmer, R. R. (2008). *Practical Theology: An Introduction*. Wm. B. Eerdmans Publishing Company. s. 1 -29, 79-218, 168 sider.

Kristent lederskap i en tverrkulturell kontekst

Studiepoeng	10
Kode	MAL526
Undervisningssemester	Se ATHs nettsider
Stuedsted	Se ATHs nettsider
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Ingrid Eskilt
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Mars 2013

Forkunnskapskrav

Bachelorgrad i teologi eller tilsvarende, se for øvrig de spesifikke opptakskrav for master i ledelse og menighetsutvikling ([hyperlink](#))

Emnebeskrivelse og presentasjon

MAL526 Kristent lederskap i en tverrkulturell kontekst utgjør 10 studiepoeng av emnegruppen MAL520. Emnet er et valgemenne i studieprogrammet master i ledelse og menighetsutvikling

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Ha overblikk over globale trender innen kristen lederskapsteologi og den flerkulturelle konteksten
- Ha innsikt i forskjellige syn på lederskap innen ulike kulturelle grupper, inkludert generasjonsforskjellene.
- Ha forståelse for viktige hinder som finnes i samfunn og kirke for at ulike kulturelle grupper skal bli aktivt engasjert som ledere i menighet og kirke
- Ha en begrunnet refleksjon knyttet til spenningen mellom etniske (monokulturelle) menigheter og flerkulturelle menigheter (Homogenous Unit Principle)

Ferdighetsmål

- Kunne tolke den pluralistiske og flerkulturelle konteksten teologisk og se konsekvensene av en slik teologisk forståelse for kirken og dens lederskap.
- Kunne formulere strategier hvor det kulturelle mangfold i en organisasjon anvendes konstruktivt ved at mulige konflikter snus til en fordel.
- Ha kompetanse til å trene og lede flerkulturelle team.
- Kunna beskriva sitt eget lederskapssyn, hvordan egen personlighet påvirker dette syn, samt relatere dette til en bredere teologisk forståelse av lederskap i en flerkulturell situasjon.

Generell kompetanse

- Ha evne til å beskrive og evaluere hvordan ens eget kulturelle perspektiv påvirker egen forståelse av lederskap
- Være bevisst på maktperspektivene i ulike kulturelle relasjoner
- Se de positive mulighetene i ulike kulturers uttrykksmåte og i den globale konteksten
- Ha personlig trygghet som leder i samarbeid med ulike kulturelle grupper.

Kursbeskrivelse

Emnet fokuserer på den hvordan menighetsledelse utøves i en flerkulturell situasjon. Med utgangspunkt i den forståelse av ekklesiologi og ledelse som studiet obligatoriske mener legger til grunn arbeider dette emnet med de utfordringer og muligheter som dette mangfoldet skaper

Emnet omfatter også erfaring fra ulike miljøer i Norden som utgangspunkt for studentene refleksjon om eget lederskap i en flerkulturell kontekst.

Undervisningsformer (hyperlink til arbeidskrav)

En ukes intensiv undervisning, med forelesninger, dialoger og samtaler

En eller to ettermiddags- eller kveldssamlinger

Eksamens og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 5000 ord (+/- 10 %) under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- skriftlig emneprøve på 90 minutter med spørsmål fra pensum

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum: (ca. 850 sider)

- Øyvind Dahl (2011) *Møte mellom mennesker*, Oslo Gyldendal Akademisk 248 sider
- Sherwood Lingenfelter (2008): *Leading Cross-Culturally: Covenant Relationships for Effective Christian Leadership*. Baker Academic, 176 sider
- Jenkins, Philip (2011): *The Next Christendom: The Coming of Global Christianity*. Oxford U P, utvalgte sider ca. 200 sider
- Kjenstadli, Knut (2008) *Sammensatte samfunn, kap. 1-5* Oslo, Pax forlag 21-157, 153 sider
- Hiebert, Paul and Meneses, Eloise H.(1995): *Incarnational Ministries*. Baker Books kapittel om "Urban Ministries" 325-362, 37 sider

- Hiebert, Paul (1994): *Antropological Reflections on Missiological Issues* Baker Books. Del II om nye menigheter, 94-188, 96 sider

Supplerende litteratur:

- Hiebert, Paul (2007): *Transforming Worldviews An Anthropological Understanding of How People Change* Baker Academics 367 sider.
- Festskrift til Knud Jørgensen del III om lederskap 301-371)70 sider:
- W Dyrness & W-M Kärkkäinen, ed., *The Global Dictionary of Theology*
- Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations [Paperback]International and Cross-Cultural Management Research (SAGE Series in Management Research) [Paperback]
- Elmer, Duane (2006), *Cross-Cultural Servanthood - Serving the World in Christlike Humility* (Downers Grove, IL: IVP Books, 2006)
- Hesselgrave, David (1991), *Communicating Christ Cross-Culturally* (Grand Rapids: Zondervan,) - (Cognitive Processes - Part IV)
- House, Robert, med Paul Hanges, mansour Javidan, Peter Dorfman och Vipin Gupta (eds.) (2004), *Culture, Leadership and Organizations - The Global Study of 62 Societies* (London: Sage Publications Ltd,